

Betoog bij Burgerberaad Energie 2040

Toke van Telgen, 1 juni 2023

“Beste voorzitter, raadsleden, mensen op de publieke tribune en inwoners thuis,

Wat leuk dat ik mijn eerste betoog in de raad mag doen over een superbelangrijk onderwerp: een burgerberaad over de energietransitie. Want wat ik de afgelopen jaren heb gezien en zo jammer vind aan de energietransitie, is dat het vaak leidt tot verdeeldheid. En dat moeten we nu juist voorkomen. We zitten met z’n allen in hetzelfde schuitje, en hoewel sommigen in een roeiboot zitten en anderen op een yacht, komen we wel allemaal in dezelfde storm terecht. En die storm, de energietransitie, is niet ‘van’ de gemeente. Die is van ons allemaal. Daarom vind ik het heel goed om onze inwoners ons verder te laten helpen op de route naar energieneutraal in 2040.

Nu ben ik altijd van mening: doe iets goed, of doe het niet. En zeker van: laten we leren van eerdere ervaringen (iets met ezels en stenen). Dus ik heb me verdiept in de literatuur, burgerberaden over klimaat zijn gelukkig niet nieuw en ook Houten heeft al eerder een burgerberaad georganiseerd. Als ik dat vergelijk; het huidige voorstel heeft veel mooie punten, maar op drie punten zie ik risico dat we als gemeente Houten ons aan een steen gaan stoten die we van ver kunnen zien aankomen:

1. De vraagstelling. Het burgerberaad gaat drie dagen aan de slag. Momenteel ligt de vraag voor: Hoe wordt Houten in 2040 klimaatneutraal? Deze vraag is mooi, maar ook ontzettend breed. Drie dagen van 7 uur, je gaat ook nog een uur lunchen. Dus zeg 6 uur per dag, dan kom je uit op 18 uur. In 18 uur antwoord geven op de vragen:
 - Hoe gaan we stroom opwekken? Daar hoort bij de technieken, de plek in de ruimte, de randvoorwaarden, de hoeveelheid, en nog veel meer.
 - Hoe maken we Houten aardgasvrij? Daar hoort ook bij welke technieken, wie het financiert, welke wijken al eerste gaan, en nog veel meer.
 - Hoe maken we de overstap naar duurzame mobiliteit? Met alle subvragen die erbij horen.En dan zijn er nog een paar.
Dat allemaal in 18 uur...
Vorige burgerberaden hebben laten zien dat als je met zo’n brede vraag een burgerberaad ingaat, de uitkomst dan ook zó abstract is, dat het weinig richting geeft aan de praktijk.

Ter vergelijking: burgerberaden in Frankrijk en Engeland over het klimaat kregen 6 tot 7 weekenden. En dan nog bleek dat men het moeilijk vond omdat ze niet het gevoel hadden alle informatie te hebben. Dit wil ik onze inwoners, die drie dagen krijgen, niet aandoen. Ik wil inwoners een vraag meegeven die realistisch te bespreken en verdiepen is in drie dagen, zodat ze het gevoel hebben écht te weten wat ze adviseren én er een antwoord uit kan komen waar wij als raad en college écht op kunnen bouwen.

Want er zitten een hele hoop vragen tussen waar je als gemeente prima bijna objectief zelfs een antwoord op kan geven. Filter dit nou en kijk naar de vragen waarbij we écht gebruik kunnen maken van de expertise en kennis van onze inwoners.

2. De tweede steen... Het democratische burgerberaad. Eén van de mooie dingen aan een burgerberaad is dat deze democratisch is. Over alles wordt gestemd. Het is dan ook niet passend bij een burgerberaad dat een select groepje de informatie uitwerkt zonder dat het resultaat weer terugkomt bij het gehele burgerberaad. Veel passender is om, in de democratische geest, het burgerberaad als geheel te laten stemmen over het eindresultaat.
3. Tot slot de derde steen: het commitment van college én raad. Het is spannend, zo’n burgerberaad. Rollen verschuiven, en hoe verhoudt dit zich tot onze verkozen positie als

raad? En welke uitkomsten geven we commitment op? Ik vind het ook spannend. Maar één van de succesfactoren van burgerberaden over klimaat is echt het commitment van college én raad op de uitkomsten. Met een goede vraagstelling, vertrouw ik onze inwoners, en dus op dat commitment. Ik roep de gemeenteraad en het college op dit ook te doen.

Voorzitter, ik ga afronden. Ik zeg nogmaals: doe het goed, of doe het niet. Ik hoop dat we vanavond kiezen voor goed. En dan heb ik er alle vertrouwen in dat onze inwoners ons verder helpen op de route naar Houten energieneutraal in 2040.”